
Děti hlásící se na osmileté gymnázium snižují sebedůvěru ostatních spolužáků

Děti hlásící se na osmileté gymnázium snižují sebedůvěru ostatních spolužáků

Jak každý páták dobře ví, třetí dubnový týden letošního roku je ve znamení přijímacích řízení na osmiletá gymnázia. Je přitom jedno, zda se o přijetí sám uchází, či nikoliv. Tyto „dostihy“ totiž prožívá celá třída.

Česká republika patří do menšinové skupiny evropských zemí se vzdělávacím systémem, který aplikuje velmi rané rozdělování žáků do škol podle jejich studijních výsledků a sociálně-ekonomického zázemí. Na osmiletá gymnázia se každoročně hlásí a náročnou přípravu na přijímací zkoušky podstupuje kolem 18 % žáků pátých tříd. Průměrně vzato: z osmnáctičlenné třídy se na osmiletá gymnázia hlásí tři žáci a přijati jsou necelí dva.

Jak zjistila nejnovější studie think-tanku IDEA při CERGE-EI od autorů Miroslavy Federičové, Michaela Smithe a Filipa Pertolda, hrozba odchodu části třídního kolektivu „za lepším“ má vliv na snížení sebevědomí všech ostatních dětí ve třídě: „Naše analýzy na datech z unikátního šetření ve školách ukazují, že přítomnost spolužáků hlásících se na osmileté gymnázium má negativní dopad na sebedůvěru ostatních žáků. Tento pokles jsme změřili ve výuce matematiky. Pokles sebedůvěry v porovnání s dobou před zahájením příprav na přijímací zkoušky je přibližně 7 %,“ uvádí Filip Pertold, výzkumník IDEA při CERGE-EI a spoluautor studie.

Ambiciózní rodič a genderové rozdíly

Dalším zjištěním studie je, že přihlášku na osmiletá gymnázia nepodávají nutně jen „ty nejchytřejší děti.“ Zhruba polovina dětí, které se na osmileté gymnázium nehlásí, má totiž v matematice stejné schopnosti jako ti, kteří přihlášku podají.

Nepříznivý dopad na sebevědomí dětí je mírně výraznější u žáků, jejichž rodiče si nepřejí, aby se jejich dítě na gymnázium hlásilo. Toto jen dále podtrhuje významnou roli rodičovského zázemí při zásadních rozhodnutích ve vzdělávací kariéře, včetně podání přihlášky na osmileté gymnázium. Primární faktor toho, jestli se dítě na osmileté gymnázium hlásí, se tak nazývá rodič, nikoliv schopnost dítěte.

Další zajímavostí je rozdíl v sebedůvěře chlapců a dívek. Největší negativní dopad na sebedůvěru matematických schopností totiž studie vykazala u dívek. Pravděpodobnost poklesu sebedůvěry u dívek ve třídách se třemi a více přihlášenými žáky oproti třídám s žádnými přihlášenými žáky dosahuje přibližně 8 %.

Důvodem těchto genderových rozdílů je zřejmě to, že chlapci v tomto věku již lépe snášejí konkurenční prostředí než děvčata. Tento negativní dopad konkurenčního prostředí na dívky může mít i dopad na (ne)oblubu matematiky v jejich dalším studiu a (ne)ochotu studovat technické a přírodovědné obory.

Stačí počkat pár let...

Sledování sebedůvěry v matematice vychází z role sebedůvěry jako „měkké“ dovednosti, která může potenciálně ovlivňovat budoucí vzdělávací a profesní výsledky. Bylo prokázáno, že dělení dětí dle výkonnosti (tzv. tracking) v tomto věku na ně klade příliš velkou zátěž. A to jak na žáky, kteří na osmileté gymnázium chtějí, tak na ty, kteří na základní škole zůstávají. „O pár let později, kdy se dělají přijímačky na čtyřletá gymnázia, přitom děti hrozbu rozpadu kolektivu již pravděpodobně vnímají daleko přirozeněji. Minimálně jsou na to lépe vybaveni: Jsou vyzrálejší a mohou lépe již snášet konkurenční prostředí,“ uzavírá Filip Pertold.

Studie **Sebedůvěra třídy a soutěž spolužáků o osmiletá gymnázia** k nahlédnutí na webu idea.cerge-ei.cz.

O IDEA: Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) při akademickém pracovišti CERGE-EI je nezávislý think tank zaměřující se na analýzu, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorie. IDEA vznikla z iniciativy a pod vedením prof. Jana Švejnara. Další informace na <http://idea.cerge-ei.cz>.